

Innlandet fylkeskommune
Postboks 4404 Bedriftssenteret
2325 Hamar

4. juli 2024

Naturbruksutdanningen

Skolestruktur i Innlandet.

Innlandet er Norges største landbruksfylke, både innen jordbruk og skogbruk. Jorda og skogen gir oss det vi alle må ha: **mat**. Landbruket leverer varer til næringsmiddelindustrien, videreforedlings- industrien som baserer seg på råvarer fra landbruket, arbeidskraft, varer, tjenester til reiselivet, hyttefolket og ikke minst holder kulturlandskapet og levende bygder i hevd. Levende landbruk er nødvendig beredskap.

Å beholde naturbruksskolene i innlandet er avgjørende av flere grunner, spesielt med tanke på selvberging, matproduksjon, og den økende uroen i verden. Samt den økende satsingen på forsvaret i innlandet, og den økende trenden av ungdommer som faller utenfor skolen.

Hurdalsplattformen:

«Vi vil satse på kunnskap og praktisk læring gjennom hele livet.»

En god oppvekst varer hele livet. Flere kvalifiserte lærere med mer tid til den enkelte elev er nøkkelen til mer praktisk læring og tidlig innsats i skolen. Slik skal alle barn kunne lykkes i fellesskolen. Yrkesfag og praktiske utdanninger og ferdigheter skal få økt anerkjennelse. Det skal satses på arbeidsfolks kompetanse gjennom hele yrkeslivet og et godt, desentralisert utdanningstilbud tett på det regionale og lokale arbeidsmarkedet.

Politikk er utvikling og bygging av samfunnet i den retning vi ønsker å utvikle det. Vi kan derfor ikke isolere en snever sektor i samfunnet fra de andre. Skal vi nå målsettinger om

Fylkesleder:
Grim J. Aasgård
Vingelsåsen 102
2542 Vingelen
grim.jardar@gmail.com

Tlf: 91 32 98 56

nettside:
smabrukarlaget.no/hedmark
fjasbok:
<https://www.facebook.com/groups/1526143871008528/>

Fylkessekretær:
Ingar Elgevasslien
Dalen skule
Kyrkjevegen 14
2585 DALHOLEN
sekr.hedmark@smabrukarlaget.no

Tlf: 97 47 27 77

totalberedskap, levende bygder og økt selvforsyning må de grunnleggende behov og krav vi har til samfunnet rundt oss være på plass. Ett av disse er et minimum av utdanningstilbud såpass nær at vi ikke må sende ungene våre på hybel som 15/16 - åringer.

Ett av argumentene for endret skolestruktur er synkende fødselstall. Hvis det ikke er en ønsket utvikling at folketallet i de områder av landet der energien og maten blir produsert skal reduseres, må politikken legge til rette for utvikling av distriktene, ikke avvikling. Forslaget fra administrasjonen i Innlandet fylkeskommune vil i praksis gjøre det nesten umulig å tiltrekke seg familier i etableringsfasen til mange distriktskommuner. Dette vil også gjelde rekruttering til landbruket.

Mange yrkesfag har store problemer med å rekruttere nok arbeidskraft. Et godt og variert tilbud av yrkesfaglige studieretninger vil være et viktig bidrag for å bidra til å løse utfordringene både med elever som faller fra og manglende rekruttering. De yrkesfaglige studieretningene er avhengige av godt samarbeid med bedrifter som stiller seg til disposisjon for å ta inn elever i praksisperioder og som lærlinger. Dette er vanskelig å få til hvis lærestedene blir konsentrert til få og store studiesteder.

Lokale bedrifter bruker de yrkesfaglige studietilbudene aktivt for å rekruttere til egen bedrift og det er godt og etablert samarbeid mellom skole og bedrifter. Nedlegging og sentralisering av yrkesfag vil være uforenlig med å tilby elevene tilstrekkelig antall gode bedrifter for praksisplasser i nærområdet. Det vil også gjøre det vanskeligere for mange bedrifter å knytte til seg lærlinger og drive aktivt rekrutteringsarbeid.

Naturbruksskolene spiller en kritisk viktig rolle i å opprettholde og øke landets selvforsyning.

Regjeringens mål: Regjeringen har satt et mål om å øke selvforsyningsgraden fra 40 % til 50 %.

«Fra Hurdalsplattformen»

- Ein variert bruksstruktur som er tilpassa Noreg sine naturressursar og geografi, gir dei beste moglegheitene til å produsere mat på ein berekraftig og klimavennleg måte. Det er òg viktig for å sikre god dyrevelferd, auka mattryggleik og betre beredskap.

- Leggjje fram og gjennomføre ein opptrappingsplan for trygg matproduksjon på norske ressursar og setje eit mål for sjølvforsyningsgrad av norske jordbruksmatvarer, korrigert for import av fôrråvarer, på 50 prosent.
- Gjennomgå og betre landbruksutdanningane på alle nivå.

For å oppnå dette, er det essensielt å utdanne flere fagfolk innen naturbruk som kan bidra til å øke produksjonen av mat lokalt. Ved å utdanne kvalifiserte agronomer, bidrar disse skolene til å sikre en stabil og bærekraftig produksjon av maten, høyere grad av selvberging reduserer

avhengigheten av importerte matvarer, noe som er spesielt viktig i en verden preget av økende usikkerhet og ustabilitet i globale forsyningskjeder. Matproduksjon er et av de mest fundamentale og viktige yrkene for ethvert samfunn. Naturbruksskolene utdanner de nødvendige fagpersonene som er ansvarlige for å produsere maten vi alle er avhengige av. Utdanning i naturbruk legger vekt på bærekraftige metoder, noe som er essensielt for å sikre at fremtidige generasjoner kan fortsette å dyrke jorden uten å skade miljøet.

Elever med spesielle behov står overfor unike utfordringer i skolesystemet. Bevaring og videreutvikling av tilrettelagte skoler med naturbruk er viktig av flere grunner: De skaper et miljø hvor elever med spesielle behov kan føle seg trygge og føle støtte med kontakt med dyr og planter. Mange elever med spesielle behov faller utenfor i det tradisjonelle skolesystemet. Tilrettelagte skoler med naturbruk kan tilby strukturer og støtte som bidrar til å holde disse elevene engasjert og på skolen, og dermed redusere frafall.

Elever som dropper ut av videregående utdanning og ikke kommer inn i arbeidslivet er et stort problem. Det som kunne blitt en ressurs i samfunnet ender opp med å bli utgift på sosialbudsjettet. Ikke alle 16 – åringer er modne for å bo på hybel og studere.

12 millioner for en drop-out

Det koster NAV 12-13 millioner hvis en skoleungdom dropper ut av skolen og blir gående på trygd hele livet.

Tilrettelagte skoler forbereder elever på livet etter skolen ved å tilby livsmestring, arbeidspraksis og overgangsplaner som er tilpasset deres behov. Det bidrar til at de blir mer selvstendige og bedre rustet for voksenlivet.

Verdensøkonomien og globale forsyningskjeder har vist seg å være sårbare for politiske konflikter, naturkatastrofer, og pandemier.

«Totalberedskapskommisjonenes rapport, NOU 2023:17, kap 13.5.1»

Ved en sikkerhetspolitisk konflikt eller krig vil Forsvarets evne til å løse oppdragene sine i stor grad avhenge av sivile beredskapsressurser. Dette vil for eksempel gjelde forsyninger av mat, vann og drivstoff.

«Beredskapskommisjonen s 259, kap 16.6 om matforsyning»

Kommisjonen mener at det er nødvendig å sikre størst mulig produksjon av mat i Norge basert på norske ressurser, både for å sikre matforsyningen til befolkningen og ut ifra et solidarisk ansvar om å bidra til økt global matforsyning. Det er også avgjørende for den beredskapen som spredt bosetning representerer. Med tiltakende sikkerhetspolitiske spenninger er det nødvendig å produsere så mye mat vi kan selv på egne ressurser.

I et beredskapsperspektiv er det viktig å legge til rette for å produsere så mye mat som mulig i Norge –dette gjelder både landbruk og sjømat. Når det gjelder landbruket, krever dette god

utnyttelse av utmarksressurser og det begrensede jordbruksarealet vi har. I arbeidet med å legge til rette for høy produksjon i landbruket står økonomi for næringen sentralt.

Kommisjonen mener at matproduksjon på det begrensede jordbruksarealet vi har er viktig både for å opprettholde bosetningen, og for den samlede beredskapen i Norge.

Økt lokal matproduksjon gjennom utdannede fagfolk gir bedre beredskap og mindre sårbarhet for slike hendelser. Å ha en solid lokal matproduksjon er en viktig del av nasjonal sikkerhet. I en ustabil verden er det viktig å kunne stole på egne ressurser og kompetanse for å sikre matforsyningen. Innlandet har noen av de beste forutsetningene for jordbruk i Norge, med god jord og gunstige klimatiske forhold. Naturbruksskolene i denne regionen utnytter dette potensialet ved å gi studentene praktisk erfaring og utdanning i optimale omgivelser. Ved å bevare og styrke naturbruksskolene bidrar man til regional utvikling og arbeidsplasser i landbrukssektoren, som igjen støtter lokalsamfunnene i Innlandet. Bevaringen av naturbruksskolene i Innlandet er derfor ikke bare viktig for lokal utdanning og sysselsetting, men også for nasjonal matvaresikkerhet, beredskap og selvberging i en verden som blir stadig mer uforutsigbar. Ved å beholde disse skolene, investerer man i fremtidens matproduksjon og tryggheten til hele nasjonen.

Med hilsen

Hedmark Bonde- og Småbrukarlag

Grim Jardar Aasgård (s)
leder

Ingar Elgevasslien (s)
fylkessekretær